

**HAVA ARACI BAKIM PROGRAMI PERİYOTLARININ
BELİRLENMESİ VE KISA SÜRELİ UZATILMASI TALİMATI
(SHT-BPU)**

BİRİNCİ BÖLÜM

Başlangıç Hükümleri

Amaç

MADDE 1- (1) Bu Talimatın amacı, Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği ve Genel Havacılık Yönetmeliği kapsamında ruhsatlandırılmış İşletmelerin, onaylı bakım programlarında tanımlanan bakım periyotlarının belirlenmesi ve kısa süreli uzatılmasının hangi şartlar altında ve kimin sorumluluğunda gerçekleştirilebileceği konusunda usul ve esasları belirlemektir.

(2) Ayrıca Genel Havacılık Yönetmeliğine göre karmaşık motorlu olmayan hava araçları ile yapılan ticari olmayan uçuş operasyonları ve Amatör Havacılık Faaliyetleri Yönetmeliği kapsamında bulunan hava araçlarında pistonlu motor ve pervane yenileme sürelerinin uzatılması konusunda usul ve esasları belirlemektir.

Kapsam

MADDE 2- (1) Bu Talimat, 16/11/2013 tarihli ve 28823 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan SHY-6A Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği ve 24/04/2020 tarihli ve 31108 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Genel Havacılık Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilmiş işleticileri ve hava aracı sahiplerini, 09/01/2016 tarihli ve 29588 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Amatör Havacılık Faaliyetleri Yönetmeliği kapsamında bulunan hava araçları sahiplerini kapsar.

Dayanak

MADDE 3- (1) Bu Talimat, 14/10/1983 tarihli ve 2920 sayılı Türk Sivil Havacılık Kanunu'na, 15/07/2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren 4 numaralı Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'ne ve 05/11/2022 tarihli ve 32004 sayılı Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe giren Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetmeliği'nin 8 inci maddesine dayanılarak hazırlanmıştır.

Tanımlar ve kısaltmalar

MADDE 4- (1) Bu Talimatta yer alan;

a) AD: İlgili hava aracı/komponenti için tasarım kuruluşunun bağlı bulunduğu ülke otoritesi veya uçağın işleticisinin/sahibinin bağlı bulunduğu sivil havacılık otoritesi tarafından yayımlanmış olan uçuşa elverişlilik talimatlarını,

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

- b) ALI: Uçuşa elverişlilik sınırlamalarını,
- c) AMM: Hava aracı bakım el kitabı
- ç) AWL: Uçuşa elverişlilik sınırlamalarını,
- d) CMM: Komponent bakım el kitabı
- e) CMR: Sertifikasyon bakım gereksinimlerini,
- f) EASA: Avrupa Birliği Havacılık Emniyeti Ajansını,
- g) ETOPS: Çift motorlu uçaklarda uzatılmış menzil operasyonlarını,
- ğ) ETSO: Avrupa teknik standart usul yetkilendirmesini,
- h) FAL: Yakıt uçuşa elverişlilik sınırlamalarını,
- ı) Hava aracı: Havalanabilen ve havada seyredebilme kabiliyetine sahip her türlü aracı,
- i) Hava aracı sahibi: Hava aracının tescil sertifikası üzerinde belirtilen sahibini,
- j) ICAO: Uluslararası Sivil Havacılık Teşkilatını,
- k) İlave tip sertifikası: Ürün tip sertifikasından farklı olarak, tip sertifikası sahibi dışındaki organizasyon tarafından, ürün üzerinde yapılan modifikasyonların onayı için ülke otoritesi tarafından verilen belgeyi,
- l) İşletici: Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliği ve Genel Havacılık Yönetmeliği kapsamında ruhsat almış gerçek ve tüzel kişileri,
- m) MEL: İşletici tarafından yayınlanan ve SHGM tarafından onaylanarak yürürlüğe giren asgari teçhizat listesini,
- n) MPD: Bakım planlama dokümanını,
- o) MRB: Bakım inceleme kurulunu,
- ö) MSG: Bakım yönlendirme grubunu,
- p) SB: Hava aracı imalatçısı tarafından yayınlanmış teknik bültenleri,
- r) SHGM: Sivil Havacılık Genel Müdürlüğünü,
- s) SHT-21: 25/11/2013 tarihinde yayınlanan Hava Aracı ve İlgili Ürün, Parça ve Cihazın Uçuşa Elverişlilik ve Çevresel Sertifikasyonu Talimatını,
- ş) SHT-CAM: 09/02/2023 tarihinde yayınlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetimi Talimatını,
- t) SHT-OLAY: 31/12/2012 tarihinde yayınlanan Sivil Havacılık Emniyet Olaylarının Raporlanmasına Dair Talimatını,
- u) SHY-6A:16/11/2013 tarihli ve 28823 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Ticari Hava Taşıma İşletmeleri Yönetmeliğini,
- ü) SHY-6B:24/04/2020 tarihli ve 31108 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Genel Havacılık Yönetmeliğini,
- v) SHY-6C: 09/01/2016 tarihli ve 29588 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan ticari faaliyetlerde kullanılmayan Amatör Havacılık Faaliyetleri Yönetmeliğini,
- y) SHY-CA: 05/11/2022 tarihli ve 32004 sayılı Resmî Gazete’de yayınlanan Sürekli Uçuşa Elverişlilik Yönetmeliğini,

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

- z) SYK: Sürekli uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşunu,
- aa) Tahditli tip sertifikası: bir uçak veya motor veya pervane tipinin tasarımının, SHGM tarafından belirlenen geçerli tip tasarım standartlarını tam olarak karşılamadığını ifade eder.
- bb) TCDS: Tip sertifikası veri sayfası
- cc) Tip sertifikası: Hava aracı, motor veya pervane için tasarım kriterlerine ve uçuşa elverişlilik kurallarına uygunluğu belirleyen, tip tasarımını, teknik özellikleri ile işletme limitlerini içeren ve tasarımın gerçekleştirildiği ülke otoritesi tarafından verilen belgeyi,
- (2) Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar ve kısaltmalar için, Bu Talimatta belirtilmeyen tanımlar ve kısaltmalar için 2920 sayılı Kanun, 4 numaralı Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi, SHY-CA Yönetmeliği, SHT-CAM Talimatı ve ülkemizin üyesi bulunduğu ICAO ve EASA tarafından yayımlanan dokümanlarda belirtilen tanımlar ve kısaltmalar ile SHGM tarafından yayımlanan diğer sivil havacılık mevzuatlarında belirtilen tanımlar ve kısaltmalar esas alınır.

İKİNCİBÖLÜM

Uygulama Esasları

Bakım programı

MADDE 5- (1) Bakım programı;

- a) Tip sertifikası, limitli tip sertifikası, ilave tip sertifikası, büyük tamir tasarım onayı ve ETSO yetkisi sahiplerinin veya onaylı tasarım kuruluşlarının yayımladığı ve SHT-21 Talimatında belirtilen uçuşa elverişlilik ile ilgili talimatlara uygun olarak hazırlanır.
- b) Operasyonların tip ve özelliklerine ilişkin her bir özel bakım işlemini de kapsayacak ve uygulanacak tüm bakım detaylarını içerecek şekilde, SHT-CAM Talimatına uygun hazırlanır.

Bakım programı periyotları

MADDE 6- (1) SHY-6A veya SHY-6B Yönetmeliği kapsamında yetkilendirilmiş işletmeler veya hava aracı sahipleri tarafından, bu Talimatın 5'inci maddesinde yer alan gerekliliklere göre hazırlanan bakım programında belirlenen bakım aralıkları, zaman sınırlamaları oluşturulur. İşletmeler veya hava aracı sahipleri, SHT-BPU Talimatın 7., 8., 9. ve 10. maddelerinde belirtilen hususlara uygun olduğu durumlarda, söz konusu zaman sınırlamalarının geçici olarak dışına çıkabilirler. Bakım periyotları uçuş saati, iniş sayısı, takvim zamanı ve bunların kombinasyonları şeklinde ifade edilir.

Bakım programı periyotlarında yapılabilecek değişiklikler

MADDE 7- (1) Büyük hava araçları için, bakım programının MSG mantığına veya durum izlemeye dayalı olduğu hallerde, hava aracı bakım programı bir güvenilirlik programı içerir. Bu kapsamda bakım programı periyotları, işletmenin güvenilirlik programına göre bakım programının etkinliğini izlemesi ve bakım periyodunun değiştirilebilmesi için yeterli veri elde edilmesi sonucunda, SHGM tarafından verilecek onaya müteakip değiştirilebilir.

Bakım programı periyotlarının kısa süreli uzatılması

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

MADDE 8- (1) Ayrıca bakım programı periyotlarında bu Talimatın 9'uncu maddesinde limitlenen kısa süreli uzatma; tip sertifikası sahibi tarafından önerilen limitler içerisinde olması ve aşağıda belirtilen şartların sağlanması halinde, SYK Kalite Müdürü ve Sürekli Uçuşa Elverişlilik Müdürü veya hava aracı sahibi onayı ile yapılabilir. Bu durumda SHGM onayı alınmasına gerek bulunmamaktadır. Yapılan uzatma onayı 72 saat içerisinde gerekçesi ile birlikte Kısa Süreli Bakım Uzatma Bilgilendirme Formu (SHGM Form No: 281) kullanılarak ued.bildirim@shgm.gov.tr adresine bildirilir.

a) İşletmelerin, hava aracı bakım periyodu uzatması için;

1) Değerlendirme tarihi itibarıyla işletmenin son 1 yıllık SAFA denetim bulgu oranının 0,8'in altında olması,

2) İlgili hava aracı tipi için 10/02/2022 tarihinde yayınlanan UED-2022/1 sayılı "Hava Aracı Güvenilirlik Programları ve Raporları" Genelgesinde belirtilen esaslara uygun olarak hesaplanmış olan son 3 ay içerisinde teknik dispeç güvenilirliği ortalamasının %95'in üzerinde olması,

3) İlgili hava aracı için son 6 ay içerisinde herhangi bir kaza veya uzatma yapılmak istenen task'ların bağlı veya ilişkili olduğu sistemle alakalı 30/09/2015 tarihinde yayınlanan SHT-OLAY Talimatı, Ek-1, 2.Hava Aracı Teknik ile 3.Hava Aracı Bakım ve Tamiri bölümlerinde belirtilen konularda ciddi olay veya olayın yaşanmamış olması gerekmektedir.

b) Hava aracı sahiplerinin, hava aracı bakım periyodu uzatması için;

1) İlgili hava aracında son 6 ay içerisinde herhangi bir kaza veya uzatma yapılmak istenen task'ların bağlı veya ilişkili olduğu sistemle alakalı 30/09/2015 tarihinde yayınlanan SHT-OLAY Talimatı, Ek-1, 2.Hava Aracı Teknik ile 3.Hava Aracı Bakım ve Tamiri bölümlerinde belirtilen konularda, ciddi olay olmaması veya olayı yaşamamış olması gerekmektedir.

(2) Bakım periyodu uzatma talebi için söz konusu uzatma ihtiyacının olağandışı gelişmeler sonucu oluştuğu ispatlanmalıdır. Yapılacak bu uzatma bir bakım planlama aracı olarak anlaşılmalıdır.

(3) Kısa süreli bakım uzatması kullanarak bakım gerçekleştirilen hava aracının bir sonraki bakım takvimi, uzatma periyodu eklenerek hesaplanmamalı ve bakım uzatma yapılmadan önceki programa göre uygulanmalıdır.

Periyodik bakım sürelerinin uzatma limitleri

MADDE 9- (1) Onaylı bakım programındaki bakım periyotlarının, kısa süreli uzatma kararı değerlendirilirken her durumda tip sertifikası sahibi kuruluşun belirttiği limitler içerisinde kalmak şartıyla aşağıdaki limitler dâhilinde uygun görülmelidir.

a) Uçuş saatleri ile kontrol edilen bakım gereklilikleri için:

1) 5000 uçuş saati veya daha az bakım periyotları için %10'a kadar,

2) 5000 uçuş saatinden fazla bakım periyotları için 500 uçuş saatine kadar uzatma verilebilir.

b) Takvim Zamanı ile kontrol edilen bakım gereklilikleri için:

1) 1 yıl veya daha az bakım periyotları için %10'a kadar veya

2) 1 yıldan fazla fakat 3 yılı aşmayan bakım periyotları için 2 aya kadar

3) 3 yıldan fazla bakım periyotları için 3 aya kadar uzatma verilebilir.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

c) İniş sayıları ile kontrol edilen bakım gereklilikleri için:

1) 500 iniş sayısı veya daha az bakım periyotları için %5'e veya 25 iniş sayısı kadar, hangisi daha az ise,

2) 500 iniş sayısından fazla bakım periyotları için %5'e veya 250 iniş sayısı, hangisi daha az ise, uzatma verilebilir.

ç) Birden fazla limitle kontrol edilen bakım gereklilikleri için, daha kısıtlayıcı olan limit uygulanacaktır.

(2) SHY-6B (B1: Karmaşık motorlu olmayan hava araçları ile yapılan ticari olmayan uçuş operasyonları) ve SHY-6C amatör havacılık faaliyetleri yönetmelikleri kapsamında bulunan hava araçlarında pistonlu motor ve pervane yenileme süreleri aşağıdaki şartları taşıdığı durumlarda gerekli kontroller yapılarak birer yıllık sürelerle uzatılabilir.

a) Hava aracı motorunun tip sertifikasını yayınlayan ülkenin sivil havacılık otoritesinin yayınlamış olduğu AD 2012-19-01 numaralı uçuşa elverişlilik direktifinin (bakınız; <https://drs.faa.gov/browse/excelExternalWindow/818D35600EAAAC30F86257A7E00532D53.0001>) kapsamına girmemesi gerekmektedir.

b) Ek-2: Motor Pervane Yenileme Periyodu Uzatma İşlemi Kontrol Listesi'nde yer alan kontroller, hava aracı/komponent/motor/pervane üreticileri tarafından yayımlanan bakım el kitaplarında belirtilen prosedürlere ve limitlere uygun şekilde yapılmasını sağlayacak bir mühendislik/iş emrinin hazırlanması ve parça numarası gözetmeksizin söz konusu pistonlu motor ve pervane bakım yetkisine sahip onaylı bakım kuruluşu veya bakım yetkisi bulunan birleşik uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu tarafından yerine getirilebilir.

c) SHY-6B (B1: Karmaşık motorlu olmayan hava araçları ile yapılan ticari olmayan uçuş operasyonları) ve SHY-6C (amatör havacılık faaliyetleri) kapsamında faaliyet gösteren hava araçlarına yönelik, Tip Sertifikası yayınlayan sivil havacılık otoritesinin tip listesinden düşürdüğü veya tip sertifikası sahibinin hava aracının uçuşa elverişliliğini desteklemediğini beyan ettiği hava araçları için onaylı bakım kuruluşu veya bakım yetkisi bulunan birleşik uçuşa elverişlilik yönetimi kuruluşu SHGM'den tek seferlik yetki alarak motor ve/veya pervane için uzatma işlemi yapabileceklerdir.

ç) SHGM Form-1 veya eşdeğer belgede imalat veya yenileme tarihi belirlenemeyen motor veya pervane için takvime bağlı yenileme zamanı, gerekli kontroller yapılarak, bu Talimatın onaylandığı tarihten başlayarak birer yıllık sürelerle en çok 2 defa uzatılabilir.

d) SHGM Form-1 veya eşdeğer belgede imalat veya yenileme tarihi tespit edilebilen motor veya pervane için bakım el kitabında, servis bülteninde veya servis mektubunda tanımlanan yenileme süresinin azami yarısı kadar, gerekli kontroller yapılarak yenileme zamanı birer yıllık sürelerle uzatılabilir.

e) Yenileme zamanının uzatılması motor, pervane üzerinde bulunan aksesuarları, parçaları bakım el kitaplarında veya servis bültenlerinde yenileme periyodu belirtilen komponentleri ve ayrıca motor üzerinde bulunan yakıt, soğutma borularını ve diğer ekipmanları kapsamamaktadır.

f) Bağımsız çalışan hava aracı bakım teknisyeninin motor veya pervane yenileme sürelerini uzatabilmesi için SHGM'den yetki alması gerekmektedir. Bunun için lisansında herhangi bir kısıtlama, sınırlama olmaması ve yetkin olduğu hava aracı tipi ve kategorisi, işlem yapacağı hava aracına uygun olması şarttır.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

1.) Bağımsız çalışan hava aracı bakım teknisyeni, SHGM tarafından yetkilendirilmeden önce SHT-147 Hava Aracı Bakım Eğitimi Kuruluşları Talimatına göre yetkilendirilmiş kuruluşlar tarafından yapılan aşağıdaki modül sınavlarından 100 tam puan üzerinden en az 75 almış olmak:

Modül 11B Piston Motorlu Uçak Aerodinamiği, Yapı ve Sistemleri,

Modül 16 Piston Motorlar,

Modül 17B Pervane

2.) 13.09.2023 tarihli E-41466435-200.01-61300 sayılı UED sınavlarının gerçekleştirilmesi konulu Genel Müdürlük Makamı Olur yazısına göre Sektörel Düzenleme ve Eğitim Daire Başkanlığı tarafından yapılan dil yeterliliği (İngilizce) sınavından 100 tam puan üzerinden asgari 50 almış olmak.

3.) Bu sınavlardan alınan başarı notu üç yıl süreyle geçerli kabul edilir.

4.) Bu değerlendirmeler sonrasında bağımsız çalışan hava aracı bakım teknisyenine motor veya pervane yenileme sürelerini uzatma yetkisi üç yıl süreyle verilir.

g) Hava aracı uçuş operasyon kategorisinin son iki yıl içerisinde değiştirilmemiş olması gerekir.

ğ) Bu madde kapsamında süre uzatımı yapılmış olan hava araçları için SHY-6B Yönetmeliği (sadece B1 uçuş operasyon kategorisi) ve SHY-6C Yönetmeliği kapsamı dışında kullanılmaması için uçuşa elverişlilik sertifikasına tahdit konulur.

h) Hava araçlarının motor ve/veya pervaneleri, çalışma saati olarak yenileme periyodunu doldurduğu zaman yenileme işleminin gerçekleştirilmesi gerekmekte olup, herhangi bir uzatma işlemi yapılmayacaktır.

ı) Motor ve/veya pervane yenileme sürelerini uzatma işlemleri hakkında üretilen tüm dokümanlar hava aracı sahibi tarafından hava aracı, Türk sivil hava aracı siciline kayıtlı olduğu süre boyunca saklanır. Hava aracının sahibi değiştiğinde bu evrakların tamamı yeni sahibine eksiksiz teslim edilir.

Kapsam dışı bakım işlemleri

MADDE 10- (1) Bu Talimat kapsamında aşağıdaki hususlar için bakım periyotlarında kısa süreli uzatma yapılamaz.

a) Ömürlü parçalar,

b) Uçuşa elverişliliği kısıtlayıcı işlemler (ALI, FAL, AWL, CDCCL, vb.),

c) Uçuşa elverişlilik direktiflerinde (AD) belirtilen süreler, tip sertifikası sahibi veya otoritesi veya SHGM tarafından mecburi olarak sınıflandırılan bakım programı içerikleri,

ç) MRB tarafından aksi belirtilmediği sürece sertifikasyon bakımı gereklilikleri (CMR), MEL' de belirtilen bakım gereklilikleri,

d) Örneklem (sampling) programına dâhil olan bakım gereklilikleri,

e) ETOPS gereği yapılan bakım işlemleri,

f) Özel yapısal kontrol programları gereği olan veya ayrı olması halinde korozyon önleme ve kontrol programları gereği olan bakım gereklilikleri.

T.C.
ULAŞTIRMA VE ALTYAPI BAKANLIĞI
Sivil Havacılık Genel Müdürlüğü

(2) Yukarıda belirtilen hususlarda SHGM, tip sertifikası sahibi kuruluş ve/veya tip sertifikasını yayımlayan otoriteden alınan görüşleri de dikkate alarak bu görüşlerde belirtilen sınırları geçmemek üzere bakım periyotlarını uzatmaya izin verebilir.

ÜÇÜNCÜBÖLÜM

Son Hükümler

Yürürlükten kaldırılan mevzuatlar

MADDE 11- (1) Bu Talimatın yayımlandığı tarihten itibaren 23/08/2016 tarihli Hava Aracı Bakım Programı Periyotlarının Belirlenmesi ve Kısa Süreli Uzatılması Talimatı ve 08/11/2021 tarihli UED-2018/2 Pistonlu Motor ve Pervane Yenileme Süreleri Genelgesi yürürlükten kalkar.

Yürürlük

MADDE 12- (1) Bu Talimat, yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer.

Yürütme

MADDE 13- (1) Bu Talimat hükümlerini Sivil Havacılık Genel Müdürü yürütür.